

Ylivieskan Taanilan alueen asemakaavaton alue

Taanilan 2. vaihe

Luontoselvitys 2019

Luontotyypit, kasvillisuus ja linnusto

Katja Polojärvi
Ylivieskan kaupunki
Ympäristöyksikkö

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	3
2. KARTOITETTU ALUE	3
3. TULOKSET	4
3.1 Kasvillisuus.....	4
3.2 Linnusto	5
4. JOHTOPÄÄTÖKSET.....	5
Lähteet.....	7

1. JOHDANTO

Tässä luontoselvityksessä on kartoitettu Ylivieskassa Ylivieskan kylän asemakaavattoman alueen eli ns. Taanilan alueen kasvilajistoa sekä luonnon monimuotoisuudelle tärkeitä luontokohteita. Kartoitettu alue on jatkoa Taanilassa vuonna 2018 kartoitetulle alueelle (Polojärvi & Koistinaho 2018). Kasvillisuuskartoituksen on tehnyt ympäristösuunnittelija Katja Polojärvi. Ympäristöpäällikkö Tapio Koistinaho on arvioinut lähiympäristössä pesivää linnustoa vuonna 2018.

Luontoselvityksen taustalla vaikuttavat mm. seuraavat lait ja direktiivien säädökset: luonnonsuojelulaki (1096/1996), metsälaki (1093/1996), vesilaki (587/2011) ja maa-aineslaki (555/1981) sekä EU:n luonto- (1992/43/ETY) ja lintudirektiivi (2009/147/EY). Selvityksessä on huomioitu erityisesti luonnonsuojelulain 29 §:ssä luetellut suojellut luontotyypit, joihin kuuluvia luonnontilaisia tai luonnontilaiseen verrattavia alueita ei saa muuttaa niin, että luontotyypin ominaispiirteiden säilyminen kyseisellä alueella vaarantuu. Kasvi- ja lintulajiston osalta on huomioitu luonnonsuojeluasetuksen (160/1997) liitteiden, luonto- ja lintudirektiivien liitteiden sekä Suomen uhanalaisten lajien punaisen listan (Ryttäri ym. 2019, Tiainen ym. 2016) luettelot rauhoitetuista, tiukkaa suojelua edellyttävistä ja uhanalaisista lajeista mukaan lukien tiedot alueellisesti uhanalaisista lintulajeista sekä alueellisesti uhanalaisista ja silmälläpidettävistä putkilokasveista (Ryttäri ym. 2012).

2. KARTOITETTU ALUE

Kartoitettu alue sijaitsee Savontien ja Savelantien välissä siten, että alue rajautuu lännessä Välitanhut –nimiseen poikkitiehen ja idässä Katajaojan ja Salmelanojan (Kuva 1). Alue on viljelysmaata lukuun ottamatta piha-alueita Savelantien ja Savontien varrella.

Alueen maaperä on hiesua (GTK 2012). Geologian tutkimuskeskus on lähialueella tehdyissä kartoituksissa todennut happamia sulfaattimaita Puuhkalan ja Savelan suunnalla (GTK 2020) sekä viereisillä Taanilan pelloilla Katajaojan itäpuolella (Auri ym. 2018). Kartoitusten perusteella happamien sulfaattimaiden esiintymisen laskennallinen todennäköisyys on luontoselvitysalueella pieni/kohtalainen.

Kartoitettu alue kuuluu Ylivieskan ja Alavieskan väliseen merkittävään tulvariskialueeseen. Alueelle määritettyjen tulva-alueiden perusteella kerran viidessäkymmenessä vuodessa esiintyvä vesistötulva ulottuisi Katajaojan yläosiin. Sitä harvemmin esiintyvät vesistötulvat aiheuttaisivat tulvimista Kataja- ja Salmelanojan varrella, mutta nykyiset pihapiirit ja peltoalueet todennäköisesti säästyisivät tulvalta suurelta osin.

Alueella ei tiettävästi ole aikaisemmin todettu lajien ja luontotyyppien suojelun kannalta merkittäviä erityiskohteita tai uhanalaisia lajeja (mm. Issakainen 1988, UHEX-rekisteri 22.1.2020). Ympäristötietojärjestelmien (SYKE 2020) mukaan alueella ei sijaitse muinaisjäännöksiä tai muita suojeltuja kohteita.

Kuva 1. Luontoselvityksessä kartoitettu alue vuonna 2019 (punainen rajaus).

3. TULOKSET

3.1 Kasvillisuus

Maastokäynnillä 9.8.2019 havainnoitiin putkilokasvien esiintymistä hoitamattomilla reuna-alueilla. Piha-alueet ja muut hoidetut alueet on jätetty kasvillisuuskartoituksen ulkopuolelle.

Kartoitettu alue on pääosin viljelyksessä olevia peltoja, minkä lisäksi alueella on muutamia pihapiirejä. Hoitamattomia alueita on niukasti tienpientareilla ja ojanvarsilla. Peltojen sarkaojat ovat kasvistoltaan karuja. Myös suuremmat ojat ovat joko pajuttuneita tai raivattuja. Puustoa on ainoastaan pihapiireissä. Kasvillisuus on tyypillistä pientareiden, ojanvarsien, niittyjen ja joutomaiden lajistoa, joista pietaryrtti, maitohorsma, koiranputki, mesiangervo ja puna-apila muodostavat laajoja kasvustoja. Niiden lomassa kasvaa heinäkasvien ohella muuta pientareilla yleisesti kasvavaa lajistoa kuten voikukkia, keltanoita, peltoaunioita, pelto-ohdakkeita ja pujoa.

3.2 Linnusto

Taanilan peltoalueen lähiympäristön linnustoa on kartoitettu kesäkuussa 2018, mutta varsinaisia linnustolaskentoja ei ole tehty (Polojärvi & Koistinaho 2018). Alueelta on hajahavaintoja myös vuosilta 2012 – 2017. Vuoden 2018 kartoituksessa on todettu seuraavasti:

”Lintulajisto on enimmäkseen ihmisen muovaavien elinympäristöjen lajistoa. Peltopinta-alaa on sen verran, että alueelta tavataan avoimen ympäristön lajeja, kuten kuoveja, töyhtöhyyppejä ja kiuruja. Alueen poikki kulkeva Katajaoja sekä sitä lännessä rajaava Salmelanoja olisivat potentiaalisia lajistoa monipuolistavia biotooppeja, mutta näiden uomien reunoilla on aika vähän linnuille suojaa antavaa kasvillisuutta. Salmelanojan varresta tavattiin kuitenkin tavipoikue kesäkuun puolivälissä ja sitä reunustavassa pensaikossa pajusirkku toukokuun alussa. Myös pensastaskun laulua kuultiin, mutta laulava koiras oli tarkasteltavan alueen länsipuolella. Tulva-aikaan Katajaojaa seuraili telkkäkoiras ja kaksi naarasta.

Rakennetulla alueella on runsaasti etenkin räkättirastaita, mutta myös punakylkirastaita. Pihapiirien lajistoa ovat lisäksi esimerkiksi leppälintu, västäräkki, pajulintu, kirjosiippo, harmaasiippo, talitiainen, sinitiaainen, harakka, hernekerttu, lehtokerttu, peippo, punarinta, varpunen, pikkuvarpunen ja käpytikka. Naakkoja liikkuu alueella melkoisesti ja ne ruokailevat myös peltoalueella, usein yhdessä varisten kanssa. Käenpiian huutoa kuultiin kesäkuun alussa, mutta sen pesinnästä ei ole varmuutta. Pähkinähakkeja kiertelee alueella, kyse lienee samasta parvesta, joka liikkuu aika laajalti kaupungin keskustassa.

Ravinnon haussa pellon puolella nähtiin varislintujen ja rastaiden ohelle nauru- ja kalalokkeja, tuulihaukka sekä heinäkuun puolivälissä myös suopöllö.

Yleisesti ottaen alueen linnusto on suhteellisen monipuolinen ja pihapiireissä myös parimäärät ovat korkeita. Peltoalueella on linnuille kuitenkin merkitystä lähinnä vain ruokailualueena. Kaavoituksen kannalta ei noussut esille sellaisia kohteita tai pesäpaikkoja, joihin olisi kiinnitettävä erityistä huomiota alueen tulevassa maankäytössä. Joka tapauksessa Salmelanojan ja Katajaojan varret ja niiden luonnontilan säilyttäminen ja palauttaminen lisää alueen monimuotoisuutta merkittävästi.”

4. JOHTOPÄÄTÖKSET

Kartoitettu alue on pääasiassa viljelysmaata eikä siellä sijaitse vesistöjä tai muita sellaisia elinympäristöjä, jotka ylläpitäisivät monimuotoista kasvilajistoa. Alueella ei todettu sellaisia luontoarvoja tai lajiesiintymiä, jotka rajoittaisivat alueen maankäyttöä. Alueelta ei löytynyt rauhoitettuja, tiukkaa suojelua edellyttäviä tai uhanalaisia kasvilajeja. Myöskään alueellisesti uhanalaisia tai silmälläpidettäviä lajeja ei havaittu. Alueella ei ole havaittu sellaisia lintukohteita tai pesäpaikkoja, jotka vaatisivat erityishuomiota alueen maankäytössä.

Kartoitettu alue rajautuu itäpuolella Salmelanojaan ja Katajaojaan, joiden kasvilajisto on kartoitettu vuonna 2018 (Polojärvi & Koistinaho 2018). Kuten tällöin on todettu, Salmelanoja ja Katajaoja kehittyvät vähitellen peratuista ojista yhä enemmän luonnontilaisen kaltaisiksi, joten niiden polvei-

levat uomat on syytä turvata kaavoituksessa. Nämä vesistöt lisäävät kasvi- ja eläinlajiston monimuotoisuutta ja voivat toimia alueen vahvuuksina.

Happamien sulfaattimaiden osalta on huomioitava, että laskennallinen arvio niiden esiintymisen todennäköisyydestä perustuu muutamaan kairauspisteeseen. Happamien sulfaattimaiden todellinen esiintyminen voi vaihdella alueellisesti paljon. Siten tarkemmat maaperätutkimukset saattavat olla tarpeen alueen tulevista maankäyttötarpeista riippuen, varsinkin kun alue sijaitsee Kataja- ja Salmelanojan läheisyydessä.

Ylivieskassa 31.1.2020

Katja Polojärvi
ympäristösuunnittelija
Ylivieskan kaupunki

Lähteet

- Auri, J., J. Räisänen & P. Liwata-Kenttälä 2018. *Sulfidiselvitys Taanilan asemakaavoitusalueella Ylivieskassa*. Geologian tutkimuskeskus, Ympäristögeologia, Espoo 31.8.2018 (GTK/356/03.02/2018).
- GTK 2012. Maaperäkartta 1:20 000. Geologian tutkimuskeskus 2012.
- GTK 2020. Happamat sulfaattimaat. Geologian tutkimuskeskus. <https://gtkdata.gtk.fi/hasu/index.html#> (22.1.2020).
- Issakainen, A. 1988. Siika-, Pyhä- ja Kalajokilaaksojen uhanalaiset kasvit. *Pohjois-Pohjanmaan Seutukaavaliiton julkaisusarja B:56*. 121 s.
- Polojärvi, K. & T. Koistinaho 2018. *Ylivieskan Taanilan alueen asemakaavaton alue – Luontoselvitys 2018*. Ylivieskan kaupunki.
- Ryttäri, T., M. Kalliovirta & R. Lampinen (toim.) 2012. *Suomen uhanalaiset kasvit*. Tammi, Helsinki. 384 s.
- Ryttäri, T., M. Reinikainen, C-A. Hæggström, S. Hakalisto, J. Hallman, T. Kanerva, P. Kulmala, J. Lampinen, M. Piirainen, V-P. Rautiainen, T. Rintanen & O. Vainio 2019. Putkilokasvit. *Teoksessa* Hyvärinen, E., A. Juslén, E. Kempainen, A. Uddström & U-M. Liukko (toim.): *Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019*. Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus, Helsinki. s. 182-202.
- Tiainen, J., M. Mikkola-Roos, A. Below, A. Jukarainen, A. Lehikoinen, T. Lehtiniemi, J. Pessa, A. Rajasärkkä, J. Rintala, P. Sirkiä ja J. Valkama 2016. *Suomen lintujen uhanalaisuus 2015 – The 2015 Red List of Finnish Bird Species*. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki 2016. 49 s.
- SYKE 2020. Suomen ympäristökeskuksen karttapalvelut. https://www.syke.fi/fi-FI/Avoin_tieto/Karttapalvelut (22.1.2020)